

Mivel a két amoniasztre mutatott reakciók nem különböztek, megállapítható, hogy az érzékelési küszöb 25 ppm-nél vagy az alatt van, a megfigyelések szerint azonban ez alatti értéknél is előfordulhatnak kedvezőtlen hatások.

A baromfitartó épületek 2/3-a 25 évnél régebben épült, és ezekenél a technológiát felújítás sem járult meg 10 évtizedtől, ami a nagyfokú felhasználódás mellett teljesítményben és a

minőségi paraméterek tartásában is versenyhátrányt jelent a korszerű berendezésekkel szemben. Mivel az etető- és itató berendezéseknél közvetlenül mérhető a teljesítményjavulás az új berendezések javára, ezek cseréjére szívesebben áldoznak a termelők, viszont a szellőztető berendezések cseréje megkezdte a működőképes ventilátoroknál. (Még a fűtési berendezések cseréje is előnyt élvezett.)

Az istállóklíma is jelentősen

becsületesíti a fajlagos takarmány-hasznosítást. Télen a rosszul szigetelt épületben nehéz biztosítani az állatok komfortzónáját, különösen a napos betelepítést követő első hetekben. Kisebbit eltérést a szervezet a takarmány „elfegetésével” tud kompenzálni, nagyobb eltéréssel megfárad, megbetegszik, elhull. Pólykapipékknál ez az előnevelés után áttelepítéskor is előfordulhat, ott ilyenkor is ügyelni kell a temperatúrára.

Nyár nagy melegben viszont a hőterhelés miatt a felesleges hőből kell megszabadulni az állatnak, így ez is energiát vesz el a tömeggyarapodástól, illetve ilyenkor csökken az érvény, és így az elhúzódi hízalás nem a fajlagos takarmány-felhasználást. Rosszabb esetben a hőstressz elhullásokat is okoz. Leggyorsabb megoldás a ventiláció a

legnagyobb hőerővel javítja. Ez viszont csak bizonyos légsűrűségig lehet fokozni, mert az állatok – különösen a növendékek – érzékenyek a huzatra. A szellőztető rendszert célszerű összekötni hőszivattyús hűtőpánellel.

Egy új megoldás a levegő hővesztése a légterelő ventilátorra szerelt ködösítő berendezés, amely árnként 30-40 l vizet mikroszemcsékre porlasztva szórja az istállóban. Előnye, hogy nincsenek lefűlő vízszeppek, amelyek nehezebbek az állom. Szálfűzővel kiegészítve automatizálható a működése, így jó klíma érhető el. Ez olcsóbb megoldás, mint a hűtőpánel, a hőstressz kivédésére viszont megfelelő. A vízporlasztás a levegő páratartalmát is csökkenti.

László György

Gyeppek telepítése, felújítása

Magyarország gyepterületeinek egy része az elmúlt 18-20 évben a tulajdonviszonyok megváltozása, a gyeptermést hasznosító állatfajok állományának esikkenése és a gyepterületek kezelésének, ápolásának hiánya miatt leromlott, degradálódott. Az ökológiailag lehetséges termőképességük (8-12 t/ha szena) helyett 0,9-1,3 t/ha szénatermést takarítanak be. A gyepterület leromlásának mértékének függvényében a területen végezhetünk újratelepítést, gyepfelújítást vagy gyepjavítást. Ezekkel az eljárásokkal a meglévő gyep termőképességét nagymértékben (több 100%-kal is) javíthatjuk. Helyileg, adott gazdaság viszonyai között szük-

ség lehet új gyep telepítésére is, mely a kéntről és állomány tömegtakarmány szükségletét kielégíti.

Gyeptelepítésről akkor beszélünk, ha más módon – leggyakrabban szántóföldi műveléssel – hasznosított területeken a hasznosító állatfaj szükségletét, az ökológiai és termőhelyi adottságokat és a használat módját (kaszáló, rét, legelő, legeltetéses mód) figyelembe véve összehangoltan vetőmag keveréket vetünk el az előkészített területen.

Gyepfelújításkor a meglévő gyepterület termőképességét, növényi összetételét növényfajaink magvainak vetésével javítjuk. A gyepfelújítás drasztikusabb beavatkozást jelent a

növényi összetételben, gyenge termőképességű, leromlott, degradált gyeppeken végezzük el, ahol a gyepjavítási eljárások nem hoznának eredményt.

Gyepjavítás esetén a szintén meglévő gyepünk termőképességét vetés nélkül, különböző agrotechnikai művelési és hasznosítás eljárással megfelelő elvégzésével növeljük. Azokban a területeken alkalmazzuk, ahol a növényi összetétel még megfelelő.

Gyeptelepítés előtt végeztesünk talajvizsgálatot. Ennek eredménye szerint végezzük el a feltöltött trágyázást össet P és K hatóanyagokkal. A vetés évében a kelést és a kezdeti fejlődést elősegítő N-trágyát megaszorva juttassuk ki. A gyeppek telepítése a terület talaja, fekvése, az időjárás és az elővetemény függvényében korán tavasszal vagy nyár végén történhet. A telepítés sikerét alapvetően meghatározza az előkészítési magyag minősége. A gyepnövények magjai aprók, vetésüket sekélyen (0,5-2 cm) végezzük, aprómozgás, különösen beérett és tömör, nedves maggyat igényelnek. Vetés után a kikelt fűfélék érzékenyek a talaj nedvességértalmára. Legkritikusabb időszak a kelés után 7-8. hét, amely a gyökérváltás időszaka. Ebben az időszakban

indulnak fejlődésnek a járulékos gyökerek és hajtások. Amennyiben a gyökérváltás idején száraz a talaj, a fiatal növények kiszáradhatnak, a telepítés eredménytelen lesz. Tavasszi telepítéskor a téli csapadék a középhőmérsékletű talajokon, melyek fekvésű területeken elegendő lesz a növények fejlődéséhez. A tavasszi vetés idejét úgy határozzuk meg, hogy a gyökérváltás időszaka május vége, június eleje előtt legyen, tehát a vetésnek márciusban, legkésőbb április elején meg kell történnie. A tavasszi vetés a lassabb fejlődésű fajok esetében (pl. réti perje) nem teljesen biztonságos a szárazság miatt. Az első évi termés tavasszi vetéskor kisebb lesz, mivel a növények nem fejlettek magzatot, a gyomosodás veszélye is nagyobb.

A nyári végi telepítés kritikus tényezője, hogy tudunk-e megfelelő minőségű magyagot beszerezni a száraz nyarat követően, sokszor kemény talajon. Ha a magyag minősége megfelelő, a növények gyökérváltásakor már megfelelőek a csapadék viszonyok. A gyomosodás veszélye kisebb. Tel folyamán a gázszivátozó gyepalkotók mestek a javított hővezetőkön, így következő évben már teljes terméssel számíthatunk.

www.cont-eco.hu
tel.: 94/325-672

VILLANYPÁSZTOROK
FLACME

KERÍTÉSÉPÍTÉS

VADHÁLÓK
TORNADO

**H-9700. Szombathely,
Szent Gellért u. 17.**

Felújítást végezhetünk felületi alkalmazással, amikor a hasznosítás, művelés elmaradása miatt meggyérült, kúposatult növényfajokat pótoljuk a gyepből. Felújítást felújításra abban az esetben is szükség lehet, ha a gyepen a gyomok és egyéb értéktelen növények borítottasága magas. A gyepfelújítás sikere abban rejlik, hogy a területen meglévő növényállomány, mint a frissen kikelt növények konkurenciáját mennyire sikerül megszüntetni. Ha a felújítás előtt a meglévő növényeket nem távolítjuk el a területről, vagy legalább nem gyérítjük jelentősen, akkor a kikelt növényeket elnyomják, a felújítás eredménytelen lesz.

Felújítást végezhetünk szántás után (gyepnövesztés felújítás), amikor a meglévő növényállományt átforgatjuk.

Másik módszerként javasolható a felújítás előtt a terület lazítása általajazító alkalmazásával. Lazítás előtt a területet többször műveljük tárcsával, váltakozó irányban. Gyepterületünk alacsony termésének egyik kiváltó tényezője a túlzottan tömör talajszerkezet. Általajazítás után javul a talaj szerkezete, megnő a vízfelvétel és víztároló képessége. Javul a levegő és hőgázhatóköze. Mindezek következtében ériénkül a talajélet, javul a tápanyag-szolgáltató képesség is. A törésses, szántás utáni felújításnál a tár-

talaj és térszerző, kíméletes hasznosítással is.

Műtrágyázással folyó ráfordításaink terhére tudunk gyepjavítást elérni. Műtrágyák adagolásával meg tudjuk változtatni a gyeplépcső összetételét. Leg-

nyabban és legnagyobb eredménnyel a N-hatóanyag alkalmazása után számolhatunk. N-hatóanyag használata a pillangós gyepalkotókat visszaosztja, növeli a N-igényes fajok (pl. réti perje) és a gyomok borítását. Egyoldalú N-trágyázás hatására a gyepen lévő növényfajok száma is lecsökken. P- és K-hatóanyag kijuttatása után a fűfélék és a gyomok borításának csökkenésével, a pillangósok arányának növekedésével számolhatunk.

A gyepjavítási munkák közül a gyomirtó-, tisztító kaszálások elvégzésének van legnagyobb jelentősége. A legelő állat által le-

gelt növények a területen gyomként vannak jelen. A szarvas, kóros gyomokat, a mérgező vagy a legeltetésben értéktelen fűféléket kaszálással távolítjuk el a gyepből. A tisztító kaszálással a fűfélék gyepalkotók életfeltételeit javítjuk.

A térszerző és kíméletű gyephasznosítással hosszabb idő alatt, kisebb ütemben érhetünk el javulást a területünkön. Nem megfelelő hasznosítással gyorsan, könnyebben tudjuk a terület állapotát, termőképességét leromolni, mint okosabb használattal azt javítani. Megfelelő legeltetési technika alkalmazásával a területen tartasuk fenn az optimális viszonyt a legelő állattartó képessége, a legeltetési idő és a pihenési vagy regenerációs idő között. Erre jó lehetőséget nyújtanak a szakosok, adagoló legeltetési módok. Az állandó vagy ideiglenes szakosok kialakításával a legelő megfelelően terelhető. Ezen körzeti eljárások után az elhalasztott trágya és vizelet természetű hatásával számolhatunk, jobb eredményt érhetünk el, ha az arra alkalmas területeken öntözünk is.

Irodalom: Nagy G. 1993: A gyeplépcső módok alapjai. In: Vinczeffy I. (szerk.) Legelő- és gyepgazdálkodás.

Forgó István
NYF-MMFK

As 1. táblázatban a gyepfelújítás, felújítás javításra javasolt típusok táblázat.

Műtrágya-csoport	hasznosítás	legeltetés	hatás		
			száraz	telep	széles
Alfűtrágya					
Árnyéktoleráns	X	X		X	
Régi perje	X	X	X	X	X
Vízbe kötőanyag		X	X	X	
Régi csomók	X	X		X	X
Csomsó-eltávolítás	X		X	X	
Magyar csomók	X	X	X	X	X
Zöldgyepalkotók	X			X	X
Fűtrágyák					
Értéktelen	X	X	X	X	X
Törésses	X	X	X	X	X

X javítás, - nem javasolt

vető gép egy menetben elvégzi a talaj előkészítést, a műtrágya, esetleg vegyszer kijuttatását, a vetést és annak lezárását. Kémiai gyepfelújítási eljárás során a területen meglévő növényeket gyomirtó szerekkel (pl. glifozát hatóanyag) kezeljük, minden zöld növény elpusztul azt követően akár direktvetést, akár szántást, vagy tárcsázást és lazítást is végezhetünk a magágykészítés előtt.

Gyepjavítási több módszer is rendelkezésünkre áll. A termőképességet fokozhatjuk műtrágyázással, szakosított gyepjavítás-

gyorabban és legnagyobb eredménnyel a N-hatóanyag alkalmazása után számolhatunk. N-hatóanyag használata a pillangós gyepalkotókat visszaosztja, növeli a N-igényes fajok (pl. réti perje) és a gyomok borítását. Egyoldalú N-trágyázás hatására a gyepen lévő növényfajok száma is lecsökken. P- és K-hatóanyag kijuttatása után a fűfélék és a gyomok borításának csökkenésével, a pillangósok arányának növekedésével számolhatunk.

A gyepjavítási munkák közül a gyomirtó-, tisztító kaszálások elvégzésének van legnagyobb jelentősége. A legelő állat által le-

Fejér megye mezőgazdasága

Szántóföldi növénytermesztés

Fejér megye 465.000 ha-os területének 65%-a, mintegy 300.000 ha mezőgazdaságilag hasznosítható. Ebből a szántó aránya 55%, azaz 254.000 ha, melyet közel 7.000 növénytermesztéssel is foglalkozó földhasználó művel. A szántók átlagos aránykora értéke 25,5 AK/ha, míg az országos átlag 19,8 AK/ha. Megyénk az ország egyik legjelentősebb élelisműve. Mezőgazdasági szempontból legfontosabb öszeffüggő térségünk a Mezőföld, melynek jó vízgazdálkodású, mélyrétegű humuszban gazdag esernyőzetes talajai a szántóföldi növénytermesztés számára kiválóan alkalmasak, ahol jó minőségű gabona terem.

A szántóterület 35-38%-án őszi-, 50-55%-án tavaszi gabona található. Az olajos növények közül a napraforgó a vetésterület 14%-át, a káposztarepce 6%-át foglalja el. A búza vetésterülete 2008 évben 71400 ha, a kukoricáé 91180 ha. A káposztarepce terület növekedését mutatja az, hogy 2007. évben a betakarított terület nagysága közel 13.000 ha volt, míg a 2007. őszi évi elvetett terület (2008 évi vetésterület) már majdnem elérte a 16 ezer hektárt.

A maradék területen kisebb jelentőségű ipari, valamint különféle takarmánynövények termesztése folyik.

Kertészet - Gyümölcsstermesztés

A gyümölcsstermesztés Fejér

megye egyes körzeteiben kiemelkedő jelentőségű, komoly hagyományai vannak.

A gyümölcsstermesztés összes területe megyénkben meghaladja a 2.600 hektárt. Az ültetvények nagyrészt fiatalok, hiszen az összes terület közel felét, mintegy 1.300 ha-t az elmúlt 5-10 évben telepítették, részben a régi állami gazdasági gyümölcsösök helyén, részben magángazdálkodók területein.

Megyénkben a leginkább jellemző gyümölcsfajok a cseresznye, a meggy, a kajsza (több mint 500-500 ha), és az őszibarack (450 ha). Területük együttesen meghaladja az 1.550 ha-t, azaz az összes területnek közel 60%-a. Kisebbségi területen van jelen a cseresznye és a

szőlő. Az almaültetvények közül az almaültetvények területe több mint 270 ha. Héjasok közül a dió területe közel 100 ha, bogyósoknál pedig a bodza területe meghaladja a 200 ha-t, melynek értékesítése nagyrészt szintén elismert TЭСZ-es keresztül történik.

Szőlőszet

A szőlőszetnek és a borszettel régi hagyományai vannak Fejér megyében. A nyüvántartott szőlőterületek nagysága 4.000 ha, melyből 3.100 ha a termő ültetvény. Területnagyság tekintetében a kilencedik helyet foglalja el országos viszonylatban, azonban termőhelyi adottságaink, felhasználási szempontjából kiemelkedők.